

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Assertio Catholica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ARTICULUS II.

An motus concupiscentiæ sint culpabiles independentes à voluntatis influxu?

SUMMARI A.

1. Aperitur status questionis.
2. Quid veniat nomine sensualitatis?
3. Triplex diversitas in motibus concupiscentiæ.
4. Motus prævenientes rationem non esse mortale peccatum definitum in Trident.
5. Probatnr auctoritate S. Script. & SS. PP.
6. Ratio à priori.
7. Ratio ab absurdis.
8. Auctoritates objecta
9. Exponuntur.
10. Opposita rationes
11. Solvuntur.
12. Motus concupiscentiæ independentes à voluntatis influxu non sunt venialia.
13. Probatnr ratione & auctoritate D. Th.
14. Ratio ulterior à libertate contrarietatis.
15. Responsio Adversar. impugnatur.
16. Replica depellitur.
17. Auctoritas D. Th. objecta exponitur.
18. Argumenta à ratione
19. Retorquentur:
20. Et solvuntur.
21. In quo consistat imperfecta libertas appetitibus sensitivis.
22. Sensualitas tantum potest esse subjectum peccati venialis.
23. Cur non etiam mortalis peccati?

§. I.

Præsupposita.

1. Cùm ex præcedenti articulo constat, etiam appetitum sensitivum esse subjectum peccati secundum malitiam, quaeritur, utrum in hoc appetitu possit esse peccatum, & an per motum appetitus sensitivi homo peccare possit vel mortaliter, vel venialiter absque actuali vel virtuali voluntatis influxu? Ubi primò hæreticorum nostri temporis error est, quòd motus concupiscentiæ, quos etiam inviti patimur; imò ipse fomes, seu concupiscentia habitualis etiam in baptizatis sint peccata mortalia. Secundò Cajetani, & Gonetii opinio est, motus concupiscentiæ ut prævenientes omnem actualem voluntatis motionem saltem esse peccata venialia, dummodo accedat aliqua advertentia rationis. Pro responsione
2. Notandum est primò. Appetitum sensitivum, quem hîc a 3. etiam sensualitatem S. D. appellat, esse vim appetitivam naturæ sensitivæ. Unde nomine sensualitatis & concupiscentiæ non tantum intelliguntur motus libidinosi carnis, sed alii quoque motus iræ, timoris, qui ab appetitu sive concupiscibili, sive irascibili trahunt originem.
3. Notandum secundò. Istos concupiscentiæ motus esse in triplici differentia: nam aliqui dicuntur primò primi, qui omnem præveniant advertentiam rationis, ideoque vitari non possunt. Alii dicuntur secundò primi, quorum quidem

inordinationem ratio aliquoties advertit, ideoque simpliciter potest contradicere, non advertentem iisdem cum plena deliberatione consentit, vel propter vehementiam passionis, vel distractionem aliquam, &c. Tertio sunt motus prævenientes, quorum malitiam ratio plene advertit, itaque consentit. His positis sit

§. II.

Afferio Catholica.

CONCLUSIO prima. *Neque fomes concupiscentiæ, h. e. habitualis inclinatio appetitus sensitivi in motus inordinatos, neque ipsi motus concupiscentiæ, qui vel rationem præveniant, vel qui inviti patimur, sunt peccata mortalia.*

Est de fide, definitum in Trident. sess. 5. can. 5. in verbis: *Manere autem in baptizato concupiscentiam, vel fomitem, hac S. Synodus faceret, & sentit, que cùm ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi gratiam repugnantibus, non valet.* Ubi licet Trident. loquatur de baptizatis, qui de his negotiis erat cum hæreticis, tamen ob rationem subiungendam identitatem eadem doctrina extendenda est etiam ad infideles, & quoscunque homines.

Probatnr primò auctoritate S. Script. & PP. Nam Matth. 15. & Marci 7. dicitur, quòd illa sola coinquinant hominem, que exiunt ex corde, h. e. voluntate, ac proinde quòd voluntarium non est, ut sunt prædicti motus, in peccatum imputari non potest. Apost. Rom. 8. *Nihil est damnationis est iis, qui sunt in Christo JESU, qui non secundum carnem ambulant, h. e. non consentiunt tentationibus carnis.* Item: *Si spiritus facta carnis mortificaveritis, [h. e. resistitis non consentientes] vivereis.* 1. Cor. 10. dicit Apost. *nos non tentari supra id quòd possumus: sed tentationes & motus carnales, quos demon nobis inficit, aut invitis excitare potest, absque voluntatis consensu nobisque invitis essent peccata non est in hominis potestate, semper impedire, ejusmodi motus exurgant: ergo. Celebre quoque est illud D. August. l. 1. retrad. c. 13. in latium tentatorum, maxime serupulosorum dicens: *Peccatum ad eò voluntarium malum est, si nullo modo sit peccatum, si non sit voluntarium.* Et l. de duab. anim. dicit, *non nisi voluntate peccatur.* Ex quibus etiam*

Probatnr secundò ratione. Nihil potest esse peccatum, quòd non est voluntarium; quia, si non sit voluntarium, non est liberum, non mortale; nec proinde cadit sub præcepto, neque est pax meriti vel demeriti: sed prædicti motus & fomes concupiscentiæ nobis non sunt voluntarii, imò sæpenuerò involuntarii: ergo peccata esse non possunt.

Probatnr tertio ab absurdis. Nam sequitur

primò, quòd homo contra suam voluntatem cogi posset ad peccandum, siquidem motus concupiscentiæ etiam à dæmone, & per vim extrinsecus illatam excitari possunt. Sequitur secundò. Simul in eodem supposito merito, & demerito, siue peccatum posse consistere: demeritum siue peccatum in motu concupiscentiæ, meritum in voluntate resistente; siquidem resistere ejusmodi tentationibus actus virtutis est, ab auxilio divino supernaturali proveniens.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

8. Objicies primò ab autoritate. Quod lege prohibetur est malum: sed concupiscentiæ omnes motus prohibentur per legem & præceptum, *Non concupisces*: ergo isti omnes motus sunt mali. Et confirmatur à D. Augustino, in lib. de sp. & lit. dicente, illum solum satisfacere præcepto, *Non concupisces*, qui nullos patitur motus carnis. Secundò. Apostolus Rom. 7. dicit, illos motus esse *contra legem mentis sue*: sed quod est contra legem & regulam rationis, peccatum est; ergo. Tertiò. Ibidem concupiscentiam appellat *malum & peccatum*. Quartò. Joan. ep. 1. c. 2. dicit, concupiscentiam non esse à DEO: sed solum peccatum non est à DEO: ergo concupiscentia est peccatum.

9. Respond. ad 1. Per præceptum, *Non concupisces*, prohiberi concupiscentiam voluntariam & deliberatam, ut sensus præcepti sit, non consenties malæ concupiscentiæ. Ideo Eccli. 18. dicitur: *Post concupiscentias tuas non es*. Et Rom. 6. *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediat concupiscentiis ejus*. Unde etiam Pius V. & Gregorius XIII. damnarunt istum articulum. *Præva desideria, quibus homo non consentit, & quæ homo involuntarius patitur, sunt prohibita præcepto, Non concupisces*.

Ad confirmationem è D. Aug. Respond. Mentem esse S. Patris, quòd ille qui nullos patitur motus carnis, solum satisfaciat huic præcepto quoad perfectionem & finem legis, non autem quoad obligationem legis, quæ non est nisi de mediis pro consequenda carnis ad spiritum subjectione & obedientia adhibendis.

Ad 2. Respond. motus involuntarios concupiscentiæ esse contra legem mentis, materialiter non formaliter; illud autem tantummodo est peccatum, quod est contra legem & regulam rationis formaliter. Sic pariter concupiscentia vocatur malum & peccatum materialiter & obiectivè, quia est id, quòd accedente consensu voluntatis est formaliter malum & prohibitum, vel metonymicè & figuratè, partim in quantum est effectus peccati originalis; partim in quantum est causa & occasio inducens in consensum peccaminosum, ex quo patet solutio ad 3.

Ad 4. nego min. nam non solum peccatum formaliter, sed neque ulla alia inordinatio moralis, etiam si non sit conjuncta cum peccato, est à DEO. Et sic secundum Apostolum etiam fomes seu concupiscentia, quatenus est vitiosa & inordinata, & rebellis rationi, ut sic non est à DEO, sed est effectus peccati originalis: est tamen à

R. P. Mez. g. Theol. Schol. Tom. II.

DEO, quatenus est inclinatio, aut motus in bonum sensibile proportionatum naturæ sensitivæ.

Objicies secundò à ratione. Peccatum originale imputatur parvulis, & si non proprià voluntate sit contractum: ergo etiam fomes imputatur adultis, & si non sit proprià voluntate contractus; siquidem est sequela peccati originalis. Secundò. Ad peccandum sufficit voluntarium in causa: sed motus concupiscentiæ sunt voluntarii in causa, nimirum in peccato originali: ergo. Tertiò. Si motus concupiscentiæ primò primi non essent peccata, liceret in illis habere complacentiam, aut illos desiderare: sed neutrum est licitum: ergo sunt peccata.

Respond. ad 1. neg. consequentiam; hoc itaque quippe soli peccato originali proprium est, ut ratione pacti cum Adamo initi imputetur posteris peccatum ipsius Adami tanquam moraliter contentis in voluntate primi parentis, & capitis totius humanæ posteritatis: omne autem aliud peccatum proprià voluntate committitur, ideoque personale dicitur. Ad 2. dist. maj. sufficit voluntarium in causa proxima per propriam voluntatem datà, concedo; remotà, per alienam voluntatem datà, ut est fomes concupiscentiæ, & motus ipsius, nego. Ad 3. nego sequelam; ut enim non liceat illos desiderare, sufficit quòd sint mali malitià obiectivà; nec requiritur, ut sint mali malitià formali.

§. IV.

Alterà pars questii resolvitur.

CONCLUSIO secunda. *Motus concupiscentiæ independenter ab omni actuali vel interpretativo consensu voluntatis ne quidem potest esse veniale peccatum.* Ita Alvarez & Medina contra Gonet, & Salmant.

Probatum primò autoritate supra adductà præsertim Evangelicà, ubi negatur *hominem coinquinari, nisi per illa quæ ex corde*, h. e. voluntate exeunt. Et D. Aug. affirmantis, solà voluntate peccari. Tridentini sess. 5. in decr. de peccato originali definitis, *concupiscentiam, quæ in baptizatis manet, non notere non consentientibus*.

Probatum secundò ratione & autoritate S. D. 13. in 2. d. 24. q. 3. a. 2. Omne peccatum commissionis est aliquis actus inordinatus voluntarius & moralis: sed motus appetitus sensitivi absque aliquo voluntatis influxu non est voluntarius & moralis: ergo. Min. prob. partim ex loco citato. ubi dicit S. D. *Ibi incipit genus moris, ubi primò dominium voluntatis invenitur*: partim ex eo quòd idem S. D. definit, actum humanum & morale esse illum, qui ex voluntate deliberata procedit, & quem homo operatur tanquam homo & dominus suorum actuum: sed non nisi per voluntatem homo operatur ut homo & dominus suorum actuum: ergo absque exercitio voluntatis nullus actus est voluntarius & moralis.

Probatum tertiò. Ad omne peccatum etiam veniale requiritur libertas contrarietatis circa bonum & malum morale, h. e. circa honestum, & inhonestum: sed in appetitu sensitivo independenter à voluntate non est libertas circa honestum

Dd 2